

POVZETEK

Odkar vemo, se je človek poskušal definirati; določiti kdo je. Biti človek, pomeni biti vmes, vojskovati se hkrati na dveh frontah. Na eni strani določiti mejo med človekom in bogom, na drugi med človekom in zverjo.

V bistvu gre za problem reprezentacije in enega izmed najbolj znamenitih poskusov razrešitve le-tega, predstavlja socialna invencija Jezusa Kristusa, lika, kot se kaže skozi ekumenske koncile in posebno v nikejski veroizpovedi. Tradicionalno so se ti problemi obravnavali s pomočjo mitoloških in teoloških sredstev, danes pa gre težnja k izražanju v terminih znaka samega, pri čemer je bistvena predpostavka, da je človek semiotična žival - vrsta, pri kateri se individui družijo ali razhajajo s svojo uporabo znakov.

Tako mesto želje ne more biti San Francisco, ali katerokoli drugo materialno mesto, ampak leži v prepovedanem in hkrati neizogibnem srečanju Označevalca in označenca. Resnica ni v tem, kar je bilo izrečeno, pač pa v izrekanju samem.

ABSTRACT
CITIES OF DESIRE

Since time immemorial, Man has endeavoured to define himself; to establish who he is. To be a human being means to be 'in between' - to battle simultaneously on two fronts. On the one hand, there is the battle to establish the boundary between God and Man; on the other, to establish the boundary between Man and Animal.

This is essentially a problem of representation. The social invention of Jesus Christ represents one of the most famous attempts to solve this problem; that is, the figure of Jesus Christ as seen through ecumenical councils, and especially in the Nicene Creed. Traditionally, these problems were discussed via mythological and theological means; today, there is a tendency to express them in the terminology of the sign itself. Herein exists the fundamental supposition that a person is a semiotic animal: a species which joins or separates individuals via its use of symbols.

The city of desire can not be San Francisco, or any other material city. Rather it lies in that which is forbidden and the simultaneously unavoidable encounter between the Speaker-Designator and the Referent. Truth lies not in what was expressed, but in the expression itself.

Srce sem pustil v San Franciscu. Ga bom kdaj dobil nazaj?

Ali - če pomislim - je bil res San Francisco? Zmedem se, kajti živ je v moji duši tudi spomin na megleni London; na čudoviti Köbenhavn; na april v Parizu; tri kovance v vodnjaku; New York, New York; čaj za dva; in veliko prtljage. Vsakdo pozna ta občutek. Čaroben, moteč in ves iz sebe.

S tem naštevanjem iz mednarodne parade uspešnic sem že naznačil, da v nekaterih pomembnih pogledih San Francisco, London, Köbenhavn, Pariz in Rim v resnici sploh niso mesta. So imena želje, želje, ki je ni moč imenovati. Kot vedno, so povabljenе retorične moči metafore in metonimije, da bi rešile sporazumevanje. Toda tudi če se ulice in zgradbe mesta lahko lepo ujamejo v geografovo mrežo zemljepisnih dolžin in širin, pa se želja ne more. Razlog je v tem, da želja ni stvar temveč odnos. Točneje, želje naj ne bi zamenjevali s tem, kar je zeleno. Storiti to, pomeni zagrešiti kategorialno napako. Poanta je v tem, da so mesta želje dematerializirani objekti, ki jih ni moč niti videti niti se jih dotakniti, lahko se jih le živi in izkusi. Mesta želje so imaginarne točke, locirane na presečišču množice nevidnih linij človeških odnosov. Iz tega sledi, da takoj, ko boste končali z branjem tega članka, stol, na katerem sedite, ne bo več mesto.

Vzrok je v tem, da brez ljudi ni *toposa*, kajti brez ljudi ne more biti pomembnega srečanja. Vzporednice so očitne: ravno tako kot tisti, ki ljubi, ni ljubezen, steklenica ni vino in oblika ni vsebina, tako prostor še ni pomen. In vendar: brez tistega, ki ljubi, ne bi bilo ljubezni, brez steklenice ne vina, brez oblike ne vsebine, brez skušnje prostora ne delitve oblike pomena.

Komu bi se lahko zmešalo že za manj in nekaterim tudi se. Dejstvo vseeno ostane: kartografirati mesto želje pomeni umestiti jaz, ne znotraj geografije, marveč znotraj kulture, ne znotraj pokrajine, temveč znotraj ozemlja duha. Sodelovanje pri tej vrsti kartografiranja pomeni dejansko eno izmed najtežjih, najbolj izzivalnih in najnevarnejših prizadevanj, s katerimi se intelektualci sploh lahko spopade. Razlog je v želji živeti na mejah logike, biti vpleten v stalen boj s paradoksom in samo-nanašanjem. Norost! In vendar, kateri študij bi bil lahko bolj interesanten? V resnici beseda "interesanten" sama odkriva svojo skrivnost skozi lastno etimologijo. Beseda "interes" namreč izhaja iz latinskega "*inter esse*", ki dobesedno pomeni "vmes-bit". Z drugimi besedami, interesantno je tisto, kar leži vmes, na kot britev ostri meji ontoloških kategorij.

Te alternativne kategorije biti nosijo različna privzeta imena v različnih kontekstih, vendar pa izhajajo le iz dveh družin. Prva se imenuje DUH, druga MATERIJA. Prve ne more biti brez druge, druge ne more biti brez prve. Rodbinski spor med tema dvema družinama je tema tega članka. Ta rodbinski spor je spor, poln želje. Je boj z večnim vprašanjem, kaj pomeni biti človek.

Odkar vemo - mogoče od nastanka sveta -, je človek poskušal določiti, kdo je. Ta boj z definicijami ga je prisilil v soočenje dveh vrst tišine, prve, tišine čiste spiritualnosti, in druge, tišine čiste fizičnosti. Biti človek, dejansko pomeni biti udeležen v neke vrste vojni na dveh frontah, katere namen je določitev ločnice nasproti povsem tujemu. Drugače rečeno, ena izmed razprav o ločnicah se ukvarja z razliko med človekom in bogom, druga z razliko med človekom in zverjo. Kot primer zgodnje razlage si priključimo zgodbo o kralju Ojdipu, v kateri je ključni problem jasno določiti, kdo kralj Ojdip je; je enak bogovom ali sploh nič ni? Njegov veliki greh je v resnici to, da je morilec distinkcij, oče in sin obenem, mož svoje matere, otrok svoje žene. Interesanten lik kot je le mogoče, kajti Ojdip živi na področju vmes, prebivalec dežele INTER ESSE.

Kartografiranje tega imaginarnega ozemlja vključuje risanje dveh črt. Obe sta

znamenji tišine, dve različici teze številka 7 iz *Traktata* Ludwiga Wittgensteina. Prva črta določa ločnico nasproti bogovom, druga nasproti kamnom. Na sliki:

bogovi	
-----	tišina
ljudje	
-----	tišina
kamni	

V zgodovini so se frontne črte te nenehne bitke premikale sem ter tja. Proučimo najprej ločnico naproti bogovom in jasno bo, kako je človeštvo rinilo dalje in dalje v dežele Svetega. Do petega stoletja na primer Grki niti niso imeli besede za to, kar mi danes imenujemo "človekova volja". Potemtakem do tega stoletja, ko je človek naredil nekaj, ni bil on tisti, ki je deloval iz lastnega nagiba, pač pa bogovi, ki so delovali skozi njega. Iz različnih razlogov se je ta ideja pričela spreminjati in pojavila se je slutnja, da mogoče človek dejansko ima lastno voljo. S tem so prišla na dan nova vprašanja o odgovornosti, krivdi in kaznovanju. Bitka se nadaljuje, dokler dve in pol tisočletji pozneje Friedrich Nietzsche ne naznani, da je zdaj, končno, Bog mrtev. Vse politične ideologije dvajsetega stoletja so otroci istega duha posredovanja. Sklep je jasen: v svoji želji po opredelitvi samega sebe je človek razširil svoje ozemlje globoko v kraljestvo, ki je prej pripadalo bogovom. Domišljavi vladarji ne dobijo več svoje legitimacije kot od Boga-poslani potomci iz Nebes, temveč kot izvoljeni predstavniki, ki jih izbere ljudstvo. In vendar, kljub temu, da so se njihove zahteve po legitimaciji spreminjale, je bojni klic ostal isti: "L' État c'est moi; Država sem jaz!" Medtem pa Papež nadaljuje svoj boj proti kontracepciji, proti silam, ki poskušajo iztrgati zmožnost življenja iz rok Boga in jo položiti v skrbništvo moških in žensk.

Toliko za poročilo z Zgornje fronte, iz bitke z duhovi, ki še traja. Na obzorju pa ni videti miru niti na Spodnji fronti. Kajti, medtem ko za Platona ženske in sužnji niso bili zares ljudje, je pri Hitlerju enako veljalo za Žide in Cigane. Danes politično spodobni veliko govorijo o homoseksualcih in lezbijkah, o pandah in kitih. V sodobni etiki se nekatera izmed ključnih vprašanj nanašajo na pravice živali in oplojenih jajčec, človečnosti delfinov in živalskosti *homo sapiensa*. V mojem razumevanju gre pri varstvu okolja za sledeče: za pretresanje o ločnicah med kraljestvoma človeškega in živalskega. Razpravljati o splavu in presajenih organih, pomeni v tem kontekstu pripraviti se o ločnici med manjvrednim mesom in smiselnim življenjem.

Seveda je bilo veliko prizadevanj, da bi pomirili spor med mesom in duhom, med San Franciscom in srcem, ki sem ga izgubil. Večina teh poskusov je tesno povezana z estetiko, kajti kaj bi umetnost bila, če ne bi poskušala privedi rodbinskega spora ontoloških družin h kraju, če je ne bi obdajala želja po tem, da združi ekspresijo in impresijo, napravi vidno tisto nevidno, izreče neizrekljivo. Mitologija in religija se spoprijemata z istim problemom reprezentacije. Nemara najbolj znamenitega izmed vseh poskusov njegove razrešitve je mogoče najti pri socialni invenciji samega Jezusa Kristusa. Tu mislim manj na zgodovinski lik, kot je prisoten v Evangelijih, in bolj na to, kako so ga okarakterizirali različni ekumenski koncili, posebej še v nikejski veroizpovedi z leta 325.

Kot je mogoče videti s tega dokumenta, polnega moči, se pričinja z izjavo:

"Verujem v enega Boga Očeta Vsemogočnega; Stvarnika nebes in zemlje, vseh

vidnih in nevidnih stvari."

Vera se nato premakne na naslednji člen, ki (s poznejšimi dodatki) določa to, kar štejem za najbolj nedvoumno definicijo mesta želje, ki se mi je kdaj ponudila. Del za delom se bere kot sledi:

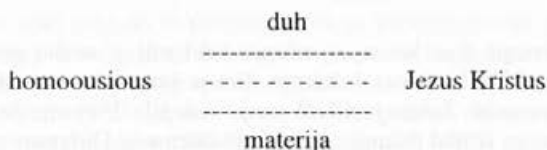
"In [verjamem] v enega Gospoda Jezusa Kristusa, edinorojenega Sina Božjega, ki je iz Očeta rojen pred vsemi veki. Luč od Luči, pravi Bog od pravega Boga, rojen, ne ustvarjen. enega bistva z Očetom; ki je po njem vse ustvarjeno; ki je zaradi nas ljudi in našega zveličanja, prišel iz nebes, in se utelesil po Svetem Duhu iz Device Marije in postal človek..."

In še, končno, tretji člen, v katerem:

"Verjamem v Svetega Duha, Gospoda, ki oživlja, ki izhaja iz Očeta in Sina; ki ga z Očetom in Sinom molimo in slavimo..."

*

Prevod molitve na zemljevid je enostaven. Izgleda približno takole:

Zdaj je treba eksplicitno označiti, da je poimenovanje te inter-esantne črte z oznako "Gospod Jezus Kristus" odvisno od izraza *homoousious*, kar pomeni "enega bistva". Z drugimi besedami, gre za takšno definicijo, kjer je Jezus Kristus ob istem času in brez ločevanja hkrati Bog in meso, hkrati materija in duh. Paradoksen lik v neprestanih vicah, teološka entiteta, locirana znotraj mejnega področja med ontološkimi kategorijami. V tem položaju je nujno onkraj enostavnega razumevanja, dosegljiv samo skozi individualni, kierkegaardovski, preskok vere.

In vendar. Dasiravno je za Vas ali zame nemogoče postati eno z vmesno tanko črto, se ji vendarle lahko asimptotično približamo. Primeren za to je čas med veliko nočjo in binkošti, v obdobju tistih petdesetih dni, ko je Jezus sam krožil naokoli. To je potemtakem čas, ko je težko natančno določiti, kje je, pravzaprav če sploh je. Je mrtev ali živ, se je dvignil v nebesa ali leži zakopan v zemlji? Prebiva v svetu razpadajoče materije ali v svetu Svetega Duha? Paradigmatičen primer ontološke negotovosti, kot se le da! Tako kot Giacomettijeva skulptura, je povzetek sublimnega: možen, ne da bi bil pri tem nejasen.

Toda ponovno rojstvo - prerod - je blizu, kajti binkošti ali bela nedelja ohranjata spomin na Svetega Duha, ki se je spustil na učence. Ne preseneča, da je to najbolj priljubljen čas za krščevanje, saj tako kot se je Kristus tedaj ponovno rodil v novo eksistenco, stopi spreobrnjenec skozi krst v novo življenje. Tukaj, kot tudi drugje, je imenovanje ime igre, geslo, ki te prenese iz ene kategorije v drugo. In barva oblačil med slovesnostjo je bela, barva, ki po mnenju Wassilyja Kandinskega ni samo molčeča, ampak tudi navpična.

Toda prehitro se premikam. Nemudoma se moram vrniti h kartografski nalogi. Točneje, rad bi določil iner-esantne položaje, ki jih Jezus zaseda, ko se nahaja v ontoloških vicah.

Zgodbe se spominjate. Zjutraj prvega dne v tednu, potem ko so Jezusa pokopali,

je Marija Magdalena - ženska, ki ga je ljubila - šla h grobu. Otrdela je od strahu, ko je odkrila, da je kamen na vhodu v grob odvaljen. Grob je bil prazen, lanena oblačila so bila zložena in postavljena v stran. Medtem ko je Marija stala tam in jokala, se je obrnila in tam je bil Jezus, ki se ji je prikazal. Ko se mu je približala, ji je dejal: "*Noli me tangere*, ne dotikaj se me! Nisem se še dvignil k Očetu."

Ko Jezus izreče te besede, je očitno, kje se nahaja. Zapustil je svoj položaj "med kategorijami". V moji interpretaciji Mariji prepove, da bi se ga dotaknila, ker v resnici ni nobenega mesa, ki bi ga lahko otipala, je samo duh, v katerega mora verjeti. Točneje:

	Bog	

	Marija Magdalena
homoousious	-----	Jezus Kristus

	meso	

In nato zvečer istega dne, ko so se učenci zaklenili v strahu pred Judi, Jezus nenadoma stopi mednje. Da bi dokazal, kdo je, jim je pokazal svoje roke z znamenji žebljev in svojo ranjeno stran. Zatem je dihnil vanje in dejal: "Prejmite Svetega Duha."

Toda Tomaža, enega izmed dvanajstih, ki se je imenoval Didymus ali Dvojček, ob Jezusovem prihodu ni bilo med njimi. Ko se je vrnil, so mu seveda takoj povedali, kaj se je bilo zgodilo; "On je bil tukaj! On je bil tukaj!" - "Kdo je bil tukaj?" je vprašal Tomaž. - "Jezus sam! Videli smo Gospoda!" - "Ne verjamem vam," je dejal Tomaž. "Jezus je mrtev. Videli ste duha. Vendar pa bom verjel, če bom lahko vtaknil svoj prst skozi rane na njegovih rokah ali položil dlan v njegovo stran. Svojemu telesu zaupam bolj kakor vašim besedam."

Jezus je za to seveda izvedel. Tako se je osem dni zatem vrnil. "Tomaž," je dejal. "Poznam tvoje dvome. Pridi zdaj sem. Daj mi svoj prst. Glej, tu so moje roke. Pridi, pridi, položi svojo dlan v mojo stran. Zaustavi svoje dvome! Veruj!" - In Tomaž je odvrnil: "Moj Gospod, moj Bog." Na to je dobil Jezusov odgovor: "Verjameš, ker si me videl s svojimi očmi, slišal si me s svojimi ušesi, dotaknil si se me s svojimi rokami. Verjameš mi zaradi svojih petih čutov, zaradi svojega telesa. Blagoslovljeni pa tisti, ki verjamejo zaradi svojega šestega čuta, zaradi svojega duha."

V trenutku, ko se Jezus prikaže Tomažu, ga je enostavno umestiti na zemljevid želje. Zdaj je na drugi strani inter-esantne vmesne črte. Natančneje

-----	tišina
.....	Marija Magdalena
-----	Jezus Kristus
x x x x x x x x	Tomaž
-----	tišina

Jezus se je prikazal še enkrat, tokrat samo nekaterim učencem. Zgodilo se je pri Tiberijskem jezeru, kjer so se učenci znašli izčrpani in lačni. Da bi prišli do hrane, so šli loviti ribe, vendar ničesar niso ujeli. Toda ko se je ravno zdanilo, je Jezus stal tam na obali, nihče izmed učencev pa ga ni prepoznal. In rekel jim je: "Vrzite mrežo na desno stran čolna in našli boste ribe." Storili so tako in ujeli toliko, da so imeli težave, ko so jo hoteli izvleči.

To je bilo tretjič, da se je Jezus prikazal učencem. Vsakič je postal bolj in bolj

materialističen, manj in manj kierkegaardovski, bolj in bolj marksovski. Na zemljevidu je nastop pri Tiberijskem jezeru umeščen med dvomljivega Tomaža in tišino mesa. Če povzamem:

	Bog	
tišina	-----	
	Marija Magdalena
homoousious	-----	Jezus Kristus
	x x x x x x x x	Tomaž Dvojček
	-----	Tiberijsko jezero
tišina	-----	
	Meso	

Sam bi bil zdaj prvi, ki bi priznal, da moja kartografiranja dogodkov med veliko nočjo in binkoštni temeljijo na neobičajnem, nemara heretičnem branju. Kakorkoli že, nisem imel namena biti bogokleten ali napadalen, ampak sem bolj želel opomniti, da današnji primeri reprezentacije niso novi. Povezave med duhom in materijo, kot kaže, dejansko ležijo v samem jedru zahodne kulture.

Kot je zdaj to navadno določeno, je problem v bistvu v komunikaciji, bolj natančno v tem, kako smo prepričani, ko trdimo, da nekaj je nekaj drugega. Dejansko sam termin "resničen" ("true") izhaja iz besede "zaupanje" ("trust"), ki po vrsti sledi iz indoevropskega korena deru, kar pomeni "drevo" ("tree"). In tako kadarkoli trdim, da je stavek "resničen", ne trdim, da je "dejansko" pravilen, pač pa "družbeno" pravilen, v smislu da je temu, kar izjavljam, moč zaupati. Resničnost ni več tisto, kar je včasih bila.

Medtem ko so se ti problemi tradicionalno obravnavali s pomočjo mitoloških in teoloških sredstev, zdaj težijo k izražanju v terminih znaka samega. Temeljna pri tem pristopu je predpostavka, da je človek semiotična žival, vrsta, pri kateri se individui družijo ali razhajajo s svojo uporabo znakov.

Znak se očitno lahko pojavlja v mnogih preoblecak, vendar vedno vsebuje dve sestavini, ontološko različni kot telo in duša, duh in materija. Navadno ti dve sestavini pišemo kot

$$\begin{array}{c} S \\ \text{in} \\ s, \\ \text{kjer je "S" Označevalec in "s" označenec.} \end{array}$$

V skrajnem primeru, ki se nikoli ne pojavi, je Označevalec ujetnik petih čutov telesa, označenec pa šestega čuta kulture. Vendar pa poln znak nikoli ni ločeno v Označevalcu ali označencu, temveč vedno v odnosu med njima. Tako poln, orgastičen znak navadno pišemo kot

$$\frac{S}{s},$$

kjer je najbolj bistvena sestavina v ulomkovi črti, v saussurevski prečki, v limiti—.

Zaradi te nevidne polsence, ki ni vredna omembe, sta dve ontologiji obenem združeni in ločeni. V svoji najbolj minimalistični formi je lahko znak dejansko zgoščen v ravno črto saussurevske prečke, ne tako drugačno od črnih črt z Mondrianovih slik; v

svojih vsakokratnih tišinah izražajo vse in potemtaka nič.

Z drugimi besedami, nevidno črto prečke je mogoče interpretirati kot objektivni korelat srečanja med zavednim in nezavednim, med tem kar vidim in tem kar razumem. Prečka je mesto želje, prečka je sodobni psevdonim za Jezusa Kristusa. V govoricu estetike je prečka sublimno, tisto, ki je reprezentacija brezmejnosti, tisto ki je brez sledi počiščeno pod prag, tisto *sub limes*.

V prečki tiči razlog, da znak istočasno skriva in odkriva svojo skrivno naravo. Ta narava leži v obsedenosti znaka, ki poskuša biti to, kar ne more biti: popolna kopija, dvoje v enem. Točneje, vsak znak - odtod vsako živo bitje - je obseden z željo po posnemanju, tako da hoče "S" biti "s" in "s" biti "S"; seveda hočem vedeti, kaj pomeni to, kar vidim, slišim, česar se dotikam, kar vonjam in okušam; seveda poskušam najti pravi izraz za to, kar čutim. In vendarle, konstrukcija samega znaka zagotavlja, da te želje nikoli ni moč zadovoljiti. Takoj ko zapišem "s", je ta že prešel v "S", takoj ko se izrazim skozi "S", je ta že prežet s pomenom "s". Od tod sledi, da je semiotična žival radikalno paradokсна, ker je lahko to, kar je, le tako, da je to, kar ni. Prav tako sledi, da je retorična žival radikalno ironična, ker ji je moč verjeti samo, če trdi, da je nekaj to, kar ni. Govoriti resnico pomeni biti vreden zaupanja, biti vreden zaupanja pomeni biti vključen v prepričanje določene kulture.

*

Medtem ko se ti sklepi zdijo neizogibni, so obenem tudi skrajno problematični. Razlog leži seveda v tem, da so sami formulirani znotraj specifične kulture, ki jo skušam razumeti. Gre za kulturo, ki polaga toliko zaupanja v retoriko logike in geometrije, da je pozabila, da sta sami logika in geometrija specifični formi retorike. Kot se Friedrich Nietzsche nikoli ni naveličal poudarjati, je bil prehod od *Mythosa* k *Logosu* tisti, ki je logiki in geometriji priskrbel privilegiran položaj kot vladarjema v kraljestvu mišljenja. Za kar je šlo, je bil položaj paradoksa: v dobi *Mythosa* je štelo za znak modrosti, če se je kdo učil živeti s paradoksom; z nastopom *Logosa* je postal najhujši sovražnik mišljenja, zlo zla, proti kateremu se je treba boriti z vsemi sredstvi, fizičnimi kot tudi umskimi.

Znanstvene posledice takšne drže so seveda osupljive in neizpodbitne, nihče razen zgodovinarja, ki se ukvarja z idejami, danes ne bi bral Aristotelove *Fizike* zaradi tega, kar govori o fiziki. Toda mnogi se še vedno veliko naučijo iz njegove *Nikomahove etike* in *Politike*. In ko je govor o Sofoklejevih tragedijah - izvorno napisanih ravno v področju med *Mythosom* in *Logosom* - sem prepričan, da pomenijo ravno toliko nam, kot so kdajkoli svojim sodobnikom.

Če je to res - in mislim da bi se mnogi strinjali, da je - se pojavi zanimivo vprašanje: zakaj smo bili sposobni akumulirati znanje znotraj nekaterih področij in zakaj ne znotraj drugih? Zakaj vemo tako mnogo več od Grkov o fizikalnih odnosih in nemara manj o človeških odnosih?

Zame je odgovor to, da se materialnost fizikalnih predmetov dobro vključuje v podmene logike in geometrije, medtem ko se želja semiotične živali ne. Tako kaže, da se fizikalni objekti prav dobro skladajo s temeljnimi logičnimi principi identitete, neprotislovnosti in izključene tretje možnosti, to je s pogoji

$$a = a$$

$$a \neq \sim a$$

in

$$a \vee \sim a.$$

Nasprotno je semiotična žival tako polna želje in ontološke negotovosti, da

nikoli ne sedi pri miru. Tako kot JHVH iz Stare zaveze, je semiotična žival brezmejna, obenem ona-sama in ne-ona-sama, obenem

$$a = a$$

in

$$a \neq -a.$$

Kaže da je imel Friedrich Nietzsche spet enkrat prav; ni Bog ustvaril človeka po svoji podobi; Človek je bil tisti, ki je ustvaril boga po svoji. Edinstveni po svoji biti, edinstveni po svoji obliki, edinstveni po svojem imenu.

Odločilna razlika med dvema svetovoma duha in materije je zakon izključene tretje možnosti. mesto želje, tako tabuizirano, da je izključeno po definiciji. Kar ta zakon izključi, je natančno tisto mesto, ki ga smatram za dovolj pomembnega, da poskušam vstopiti: kategorialni premik sam, meja, ki je tako ostra kot britev in je vsak poskus približevanja za kršitelja smrtno nevaren. Razlog je v tem, da brez izključene tretje možnosti nikoli ne bi bilo kategorizacije, vključno s to kategorizacijo samo. Vendar pa za to, kar logika lahko dokaže da je nemogoče, družbena praksa pokaže ne samo da je mogoče, ampak tudi v resnici potrebno. Težava je v tem, da tudi če je to mogoče narediti, tega ni mogoče izreči; kajti delovati pomeni po definiciji preseči tri principe logike, poskrbeti, da to, kar je zdaj resnično, postane napačno in kar je zdaj napačno, postane resnično.

In tako sem, upam, pokazal, da čeprav sem pustil svoje srce v San Franciscu, San Francisco ni mesto želje. Mesto želje je namesto tega v prepovedanem in vendar neizogibnem srečanju Označevalca in označenca, v odnosu med petimi čuti in šestim. V saussurevski prečki postane jasno, da resnica ni v tem, kar je bilo izrečeno, pač pa v izrekanju samem. In končno, tudi meje umetnosti so meje telesa.

In tako bom naslednjic v Rimu spet vrgel tri kovance v vodnjak, saj brez simbolov ne more biti pomena. Tudi znotraj najbolj abstraktnih ljudi se skriva majhen fetišist. Tudi v najbolj abstraktnih skulpturah je moč najti košček marmorja. Tudi v najbolj abstraktnih slikah je pigment barve. In bolj osnovno kot vse ostalo je platno.

Kot raziskavo platna tega, kar je socialno prepričanje, bi naj razumeli tudi to premišljanje. Kajti to, kar sem poskušal narediti, je pustiti svoji poplavi besed, da se dotakne platna, ki je vaše lastno telo. Samo Vi lahko poveste, če je pustila kakšno znamenje. Lahko pa odkrijem, da slika sama nosi ime "Avant-gardne Geografije".

Farinelli, Franco, Gunnar Olsson & Dagmar Reichert (ur.): *Limits of Representation*. München: Accedo, 1993.

Hansen-Müller, Jette: *Den skjulte Diagonal - en landskabsfortølling i ord og billeder*. København: Christian Ejlers' Forlag, 1995.

Jensen, Ole Michael: *Vägge: Kundskabens projektioner / Walls: Projections of Knowledge*. Copenhagen: Scandinavian University Press, 1995.

Olsson, Gunnar: *Lines of Power / Limits of Language*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1991.

Olsson, Gunnar: "Invisible Maps: A Prospectus", *Geografiska Annaler*, zv. 73, Ser. B, 1991, str. 85-91.

Olsson, Gunnar: "Chiasm of Thought-an-Action", *Society and Space*, zv. 11, 1993, str. 279-294.

Olsson, Gunnar: "Heretic Cartography", *Ecumene*, zv. 1, 1994, str. 214-234.

Ramírez, José L.: *Skapande Mening. Bidrag till en humanvetenskaplig hand-lingsteori*. (Avhandlingar Nr. 13) Stockholm: Nordplan, 1995.